

opinie & analyse

De reacties op de outing van Bo Van Spilbeeck klinken positief, maar is dat geen schijntolerantie? We zijn er nog niet, schrijven **GUY T'SJOEN** en **JOZ MOTMANS**.

Zou u ook applaudisseren als Bo uw dochter was?

GUY T'SJOEN & JOZ MOTMANS

Diensthoofd endocrinologie en Centrum voor Seksuologie en Gender (UZ Gent). Coördinator Transgender Infopunt.

VTM heeft zich een voorbeeldbedrijf getoond. Niet de verpakking van de journalist telt, wel de kwaliteiten. © Cathérine

Net als Bo Van Spilbeeck zelf zijn wij erg verbaasd over de enorme media-aandacht voor haar publieke outing. Ze was overal in Vlaanderen gespreksonderwerp nummer één. De massale belangstelling voor haar transitie toont aan hoeveel waarde wij nog hechten aan gender. En dat is op zich al problematisch.

Het leek wel één grote goednieuwsshow, maar een aandachtige kijker zag in de reportage over Van Spilbeeck in *Cathérine* heel wat nuances tussen de positieve reacties – al werden die niet altijd uitgediept. Het proces van zelfaanvaarding, de moeilijkheid om het te vertellen in een lange relatie, de angst voor reacties van kinderen en werkgever, de zelfdodingsgedachten en hoe die een outing jarenlang kunnen uitstellen ... Nee, een transitie voltooit je niet in 24 uur. De outing was wel goed georkestreerd. VTM heeft zich op dat vlak een voorbeeldbedrijf getoond. Niet de verpakking van de journalist telt, wel de kwaliteiten.

Pesterijen legio

Een positief verhaal in de media kan zeker bijdragen tot meer begrip en aanvaarding. Het was erg opvallend dat de reacties op sociale netwerken overwegend gunstig waren. We merkten ook op dat beheerders van nieuwssites gericht tussenbeide kwamen wanneer het te gortig werd. We hopen dat ze vanaf nu dezelfde zorg aan de dag leggen bij nieuwsfeiten over minder bekende transpersonen. Want de realiteit die ons ter ore komt in onze eigen praktijk en die

Bo Van Spilbeeck kan bogen op een steunende omgeving en een financieel veilige status, niet iedereen beschikt over die troeven

we zien in ons onderzoek, is helaas vaak minder positief. Verhalen van afstoting, discriminatie, geweld en pesterijen zijn legio. Ze staan in schril contrast met het verhaal van een sterke mediafiguur, die kan bogen op een steunende omgeving en een financieel veilige status, wat cruciale factoren zijn om een outing positief te laten verlopen. Maar lang niet iedereen beschikt over die troeven.

De positieve reacties zijn mevrouw van Spilbeeck van harte gegund. Maar we moeten opletten voor het verschil tussen de oppervlakkige aanvaarding van een bekende journalist en onze eigen reactie op een naast familielid. Zou u even hard staan applaudisseren als uw eigen kind, partner of collega zich zou outen als transpersoon? Of lijden we allemaal een beetje aan schijntolerantie? De Eén-docureeks *M/V/X* schetst een heel eerlijk en genuanceerd beeld van het (soms erg moeilijke) aanvaardingspro-

ces van de naaste familieleden. Ze toont hoe ook zij soms erg veel moeite hebben met deze thematiek.

DSM-V

Sommige Vlamingen reageren hoe dan ook resoluut afwijzend en vinden dat transgenders nog steeds lijden aan een psychiatrische diagnose. Ze verwijzen dan naar de vermelding van 'genderdysforie' in het psychiatrisch handboek *DSM-V*. Maar daarbij vergeten ze dat dit diagnostische instrument – net als de richtlijnen van de internationale professionele transorganisatie WPATH – sterk benadrukt dat gendernonconformiteit op zich géén pathologie is, en dat het leed vooral met sociale stress te maken heeft, met een gebrek aan steun, met discriminatie en afwijzing, zoals we de voorbije dagen bij bepaalde studentenverenigingen zagen.

Het zijn net het gebrek aan aanvaarding, het verlies van een partnerrelatie, een verbroken contact met de kinderen of ouders, een ontslag en de pesterijen die mensen tot wanhoop drijven. De evidencebased transgenderzorg zoals die internationaal wordt aangeboden, heeft net tot doel om het ervaren leed sterk te verminderen, wat ook lukt door te werken aan steun van de naaste omgeving. Maar hulpverleners kunnen dat niet alleen, ook werkgevers, scholen en media hebben hierin een cruciale rol te spelen. Ons werk zal pas klaar zijn als het verhaal zoals dat van Bo een non-issue wordt en niet dagenlang de media beheerst.

BRIEF VAN DE DAG

Zo blijft verpleegkundige altijd een knelpuntberoep

Er is nog steeds een tekort aan verpleegkundigen (*DS 31 januari*). Beleidsmakers krabben zich in de haren. Maar ze beseffen niet wat wij, verpleegkundigen, elke dag moeten doorstaan. Dat ze eens afdalen tot op de werkvloer, dat zou een eerste stap zijn. En dat ze daarbij een echte bril opzetten, en geen roze.

'Hoe moeten we het bolwerken?' Als oudere verpleegkundige, met 35 jaar ervaring op de teller, stel ik me die vraag vaak, samen met de collega's van de geriatrische afdeling waar ik werk. We worden gereduceerd tot pillenboeren en aanhangsels van een pc die onverzadigbaar is. Als de zorg maar geregistreerd is, zal het wel in orde zijn, zeker?

Een uit de kluiten gewassen middenkader – dat ver van het bed blijft – controleert, beveelt en eist datgene waarvan het heel goed weet dat het onuitvoerbaar is.

Oudere zorgvragers zijn de meest kwetsbaren onder ons. Welke middelen willen we voor hen vrijmaken? Hoe gaan we met ouderen om? Het antwoord op die vragen ervaar ik elke dag. Warme en begripvolle zorg, waarbij we nog tijd kunnen vrijmaken voor de ouderen, is een onbereikbaar ideaal geworden. Hoe wil je in dergelijke omstandigheden mensen motiveren om verpleegkundige te worden? Als er zich al nieuwe mensen aan het beroep wagen, zien we dat zij in ijlt tempo emotioneel en fysiek uitgeput raken.

Langer werken?

We horen dat we de ouderen langer aan het werk moeten houden. Het zou de magische formule zijn om het debacle te vermijden. Maar wat voor een noodplan is dat nu? Mensen aan het werk houden die al veertig jaar lasten tillen, met immens lijden worden geconfronteerd en hun fysieke beperkingen maar al te goed ervaren? Het doet denken aan het inzetten van de laatste reserves.

Na 35 jaar in de ouderenzorg aan het ziekbed weet ik wat dit met een mens doet. Wie mij niet gelooft, wil ik gerust naar een paar collega's doorverwijzen.

Zolang men mensen, idealisten, in deze werkomstandigheden laat werken, zijn alle pogingen om jonge mensen voor de verpleging te laten kiezen weggegooid geld. Het gaat niet over meer verdienen, neen, we willen voldoening halen uit ons werk, en dit wordt ons ontnomen. Jammer en droevig.

BRAM DE SMET
Verpleegkundige